

Motion till riksdagen 2024/25:1918

av Nooshi Dadgostar m.fl. (V)

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2025 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Anslagsfördelning

Tabell 1 Anslagsförslag 2025 för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	166 750 052	1 647 000
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	6 092 052	±0
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	7 150	±0
1:4 Tillfälligt stöd till enskilda regioner	250 000	±0
1:5 Bidrag för stärkt effektivitet i kommunsektorn	8 000	±0
99:1 Satsning brottsförebyggande arbete	±0	200 000
99:2 Investeringsstöd samhällsfastigheter	±0	1 800 000
99:3 Sverigejobb	±0	3 000 000
Summa	173 107 254	6 647 000

Anslag 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

I årets budgetförslag satsar Vänsterpartiet ca 33 miljarder kronor mer än regeringen på kommunsektorn. De sammanlagda budgeteffekterna går via anslag på olika utgiftsområden och redovisas i tabell 2 nedan.

I vårt budgetalternativ reglerar vi för förslag som påverkar det kommunala skatteunderlaget. Dessa minskar sammantaget utgifterna för det aktuella anslaget med 21 040 miljoner kronor 2025.

Många av Sveriges kommuner och regioner är satta under hård ekonomisk press. Den höga inflationen har drivit upp kostnaderna för olika insatsvaror under flera år och lett till en kraftig ökning av pensionskostnaderna. Regeringen har inte kompenserat kommunsektorn för de stigande kostnaderna. Detta har resulterat i stora sparbetning runt om i landet. Situationen i Sveriges regioner är särskilt ansträngd.

SKR har visat att om de generella statsbidragen skulle ha följt pris- och befolkningsutvecklingen sedan 2011, så skulle de ha varit 15 miljarder kronor högre i år (2024), sektorbidragen till sjukvården inkluderade. Detta ligger i linje med vad Vänsterpartiet föreslog i sin budgetmotion för 2024. Nästa år minskar de generella statsbidragen, framför allt till följd av att sektorbidragen från 2024 minskar kraftigt. För nästa år skulle statsbidragen behöva vara ca 25 miljarder kronor högre än i regeringens föreslagna budget. Vänsterpartiet tillför 20 miljarder kronor i generella statsbidrag till kommunerna och regionerna samt 5 miljarder kronor till hälso- och sjukvården i form av sektorbidrag, utöver regeringens förslag.

Hushåll med minst ekonomiska marginaler är extra utsatta till följd av den höga inflationen. För att förbättra situationen för dessa hushåll och hjälpa dem igenom dessa svåra tider föreslår Vänsterpartiet att försörjningsstödet höjs generellt med 1 000 kronor per månad och hushåll. Vi vill också se en särskild satsning på barnfamiljer som innebär att försörjningsstödet höjs med ytterligare 500 kronor per månad och barnhushåll, samt 200 kronor per månad och barn. Med anledning av detta ökar vi anslaget med 1 500 miljoner kronor till följd av den generella höjningen av försörjningsstödet och med ytterligare 391 miljoner kronor till följd av höjningen för barnfamiljer.

Till följd av Vänsterpartiets förslag om att stärka och utöka satsningen på etablering av nyanlända föreslår vi att anslaget höjs med 220 miljoner kronor 2025.

I budgetpropositionen för 2024 aviserade regeringen försämringar av tandvården för unga. Förslagen preciseras i propositionen Ändrad åldersgräns för avgiftsfri tandvård (mot. 2023/24:158). Vänsterpartiet säger nej till dessa förslag, vilket beskrivs närmare i följdmotionen (mot. 2024/25:43). Till följd av detta tillförs anslaget 576 miljoner kronor per år. Förslaget påverkar även utgiftsområde 9 där anslag 1:4 minskas med 24 miljoner kronor per år.

Totalt tillför Vänsterpartiet anslaget 1 647 miljoner kronor mer än regeringen 2025.

Nytt anslag: Satsning på brottsförebyggande arbete

Kommunernas resurser för brottsförebyggande arbete är otillräckliga. Vänsterpartiet föreslår att ett nytt anslag upprättas för detta syfte och att det tillförs 200 miljoner kronor per år.

Nytt anslag: Investeringsstöd samhällsfastigheter

I landets kommuner och regioner finns stora eftersatta investeringsbehov. Det handlar om allt från sjukhus, äldreboenden, skolbyggnader m.m. till vatten och avlopp. Vänsterpartiet föreslår därför att ett särskilt investeringsstöd för samhällsfastigheter

införs. Vi föreslår att ett nytt anslag upprättas för ändamålet och att det tillförs 1,8 miljarder kronor per år.

Nytt anslag: Sverigejobb

För att möta den växande arbetslösheten och behoven av omfattande investeringar i Sveriges kommuner föreslår Vänsterpartiet en satsning på Sverigejobb. Förslaget beskrivs närmare i vår budgetmotion för 2025 (2024/25:1924). Vi föreslår att ett nytt anslag om 30 miljarder kronor för 2025, 7 miljarder kronor för 2026 och 10 miljarder kronor för 2027 upprättas för ändamålet.

Tabell 2 Vänsterpartiets satsningar på kommunsektorn

Diff. mot regeringen, mnkr

	2025	2026	2027
UO9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg			
Förstärkt sektorsbidrag sjukvården	5 000		
Nej till kömiljarder	-7 480	-4 275	-4 675
Ökad tillgång till psykologisk behandling	700	700	700
Stärk socialtjänsten	1 450	1 450	1 450
Glesbygdstillägg sjukvård	1 000	1 000	1 000
UO16 Utbildning			
Stärk fritidshem i utsatta områden	250	250	250
Kraftigt förstärkt personaltäthet i elevhälsan	1 000	2 000	4 000
Mindre barngrupper i förskolan	500	1 000	2 000
Nej till akutskolor	-200	-200	-200
Stärk vuxenutbildningen	300	30	30
Inför barnskötarlyft	250	500	500
UO17 Kultur			
Stärk kulturskolan	100	100	100
Stärk biblioteken	210	210	210
Särskild satsning parasport	175	200	210
Idrott utsatta områden	250	250	250
Nej till nedskärning studieförbunden	250	350	500
Stärk folkhögskolorna	360	360	360
UO22 Kommunikationer			
Utökat investeringsstöd för kollektivtrafik	4 000	1 500	1 500
UO25 Allmänna bidrag till kommuner			
Generella statsbidrag; bibehållen personaltäthet*	20 000	30 000	30 000
Satsning på brottsförebyggande arbete	200	200	200
Sverigejobb	3 000	7 000	10 000
Investeringsstöd samhällsfastigheter	1 800	1 800	1 800
Summa kommuner	19 355	29 960	36 120
Summa regioner	13 760	14 465	14 065
Summa totalt	33 115	44 325	50 185

Nooshi Dadgostar (V)

Andrea Andersson Tay (V)

Andreas Lennkvist Manriquez (V)

Daniel Riazat (V)

Ida Gabrielsson (V)

Samuel Gonzalez Westling (V)

Isabell Mixter (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)